

Uchazeč: Státní technická knihovna
Název projektu : Primární elektronické informační zdroje z oblasti technických a aplikovaných přírodních věd pro vědu a výzkum
Řešitel: Mgr. Štěpánka Žižková

F3 A**Průběžná zpráva o realizaci projektu za rok 2004**

Projekt „Primární elektronické informační zdroje z oblasti technických a aplikovaných přírodních věd pro vědu a výzkum“ předložila Státní technická knihovna do veřejné soutěže na program výzkumu a vývoje „Informační infrastruktura výzkumu“ v rámci tzv. druhého kola v březnu 2004. Základem tohoto projektu pro celé období řešení (tj. 2. pol. 2004 – 2008) je v souladu s cíli programu 1N „zajištění kontinuity informačních zdrojů pro výzkum financovaných z veřejných zdrojů a jejich náležité aktualizování“.

V souladu s cíli stanovenými v návrhu projektu byly v roce 2004 řešeny následující okruhy:

- dokončení jednání o podmínkách konsorciálních licencí a podpis licenčních smluv pokrývajících období, po které je poskytována dotace;
- zajištění bezproblémového provozu a přístupu pro členy konsorcií;
- poskytnutí přístupu ke statistikám jednotlivým členům konsorcií;
- popularizace licencovaných zdrojů.

V rámci řešení tohoto projektu byly sjednány přístupy k elektronickým titulům nakladatelství Springer Verlag, John Wiley & Sons, Kluwer Academic Publishers a Elsevier Science, tj. vydavatelství klíčových periodik pro oblast techniky a aplikovaných přírodních věd s vysokými impact faktory. Smlouvy byly koncipovány jako třístranné, třetí stranou se stala firma Suweco ve funkci administrátora s doloženou exkluzivitou ve věci zastupování jednotlivých nakladatelství na území ČR. Suweco na základě Mandátní smlouvy (viz příl. č. 1) uzavřené v souladu s ustanovením § 566 a násl. Obchodního zákoníku zajišťuje pro STK administrativní úkony např. spojené s přijetím nových členů do konsorcií, s udržováním, změnami a doplňky kolekcí titulů jednotlivých vydavatelů, které byly ohlášeny členy konsorcií, s úhradou licenčních poplatků a poplatků souvisejících jednotlivými členy konsorcia vydavatelům, s jednáním o náhradách a odstranění výpadků jednotlivých služeb, atd. Obecně lze říci, že ve srovnání s licenčními smlouvami dojednanými v rámci projektů programu LI jsou současné licenční smlouvy resp. jejich finanční podmínky daleko náročnější a nabídka strukturovanější.

Springer Verlag

Přístup do elektronických verzí plných textů nakladatelství Springer prostřednictvím služby SpringerLink probíhal v roce 2004 podle podmínek celostátní multilicence dojednané ještě v rámci řešení projektu LI200028, jehož řešitelem byla rovněž Státní technická knihovna.. Provoz této služby byl bezproblémový. Počet účastníků konsorcia postupně rostl až na konečných 91 knihoven, vysokých škol, ústavů apod. Současně probíhalo jednání se zástupci Springer Verlag o podmínkách nové smlouvy na období 2005 – 2008. Již od prvních finančních modelů předložených nakladatelstvím Springer Verlag bylo jasné, že bezprecedentně skvělé podmínky národní licence z předchozího smluvního období nebudou pokračovat. Springer Verlag svou novou smlouvu, k jejímuž podpisu došlo na podzim 2004, striktně staví na elektronickém předplatném jednotlivých účastníků konsorcia. Požadavek vyšší finanční spoluúčasti členů konsorcia, než tomu bylo doposud, snížil počet členů konsorcia na ty, pro něž jsou tituly tohoto nakladatelství klíčovými. Pro ty instituce, pro něž by účast v tomto konsorciu byla podle podmínek nové smlouvy finančně příliš nákladná (např. elektronické časopisy nakladatelství byly z hlediska profilu instituce jen doplňkovým zdrojem a instituce sama nemá žádná předplatná titulů tohoto nakladatelství), existuje řešení v rámci dojednané smlouvy. Jedná

Uchazeč: Státní technická knihovna
Název projektu : Primární elektronické informační zdroje z oblasti technických a aplikovaných přírodních věd pro vědu a výzkum
Řešitel: Mgr. Štěpánka Žižková

se o povolení poskytování služeb MVS přímo z elektronické formy vystaveného dokumentu prostřednictvím zabezpečeného přenosu dat – např. systémem služeb VPK.

Základní podmínky smlouvy na období 2005 – 2008:

Počet přístupných titulů	426
Hloubka retrospektivy	Celá kolekce, bez omezení
Cenový strop (price cap)	6,5 %
Počet členů v roce 2005	60
Flukuační pásmo	0%, povinnost udržení objemu předplatného jednotlivými členy konsorcia
MVS	Povolena elektronicky prostřednictvím zabezpečeného serveru
Vzdálený přístup – remote access	Povolen
Poskytnuté archivy	Po ukončení licence garantován přístup do titulů předplácených účastníky konsorcia a publikovaných během trvání platnosti smlouvy, tj. 2005 – 2008
Statistický server	Od ledna 2005 přislíbeny statistiky ve formátu COUNTER

Ani v posledním roce trvání smlouvy sjednané v rámci projektu LI200028 se nepodařilo SpringerLinku zprovoznit slibovaný statistický server. Do STK tak byly po celou dobu existence „starého“ konsorcia zasílány pouze čtvrtletní statistické přehledy v podobě excelových tabulek, vykazující pouze počty stažených článků za jednotlivé členy konsorcia resp. z jednotlivých titulů SpringerLink. Vzhledem k technologické prodlevě jsou tak v prosinci 2004 k dispozici statistiky pouze za leden – září 2004 (viz příl. č. 2).

V tomto období stáhli členové konsorcia celkem 46 998 článků z celkem 501 titulů nabízených dle staré smlouvy v roce 2004. Za stejné období roku 2003 bylo staženo 53 574 články. Ze srovnání těchto čísel vychází meziroční pokles využití služby SpringerLink o necelých 14 %. Individuální statistické přehledy využívání služby SpringerLink některých členů konsorcia LINK byly v průběhu roku distribuovány e-mailem na vyžádání.

V konsorciu z období 2000 - 2004 byly zastoupeny především ústavy AV ČR (více než 29%), dále vysoké školy (téměř 24%), nemocnice a lékařská zařízení (téměř 16%), samostatné knihovny (téměř 16%) a ostatní instituce z oblasti VaV (15%). Sortiment více než 500 titulů Springer je poměrně různorodý, největší podíl mají tituly z oblasti lékařství (cca 1/3). Tomu odpovídá i počet stažených článků i žebříček „nejpilnějších“ uživatelů služby. Celkem 33 titulů z kolekce Springer vykazuje nulové využití (údaj za rok 2004).

rok 2001 - 71 členů – 138 850 stažených článků
rok 2002 - 83 členů - 160 964 stažených článků
rok 2003 - 88 členů - 71 240 stažených článků
rok 2004 - 91 členů - 46 998 stažených článků¹

Springer celkem – 418 052 stažených článků

John Wiley & Sons

Přístup do Wiley Interscience probíhal v roce 2004 na základě licenční smlouvy uzavřené na konci roku 2003 (období platnosti této smlouvy bylo stanoveno pouze na rok 2004) mimo program 1N,

¹ údaj za leden – září 2004

Uchazeč: Státní technická knihovna
Název projektu : Primární elektronické informační zdroje z oblasti technických a aplikovaných přírodních věd pro vědu a výzkum
Řešitel: Mgr. Štěpánka Žižková

avšak plně respektující jeho podmínky. Na období 2005 – 2008 byla uzavřena nová smlouva s totožnými podmínkami, jediným rozdílem je období platnosti, tj. 2005 – 2008. V roce 2004 byl provoz této služby bezproblémový.

Základní podmínky smlouvy:

Počet přístupných titulů	160
Hloubka retrospektivy	Od ročníku 1997
Cenový strop (price cap)	5 %
Počet členů v roce 2005	40
Flukтуаční pásmo	10 % finančního objemu předplatného konsorcia je možné pro následující rok obměnit, celkový finanční objem konsorcia však musí být zachován
MVS	Povolena elektronicky prostřednictvím zabezpečeného serveru
Vzdálený přístup – remote access	Povolen
Poskytnuté archivy	Po ukončení licence garantován přístup do titulů předplácených účastníky konsorcia a publikovaných během trvání platnosti smlouvy, tj. 2004 – 2008
Statistický server	Statistiky ve formátu ICOLC

Statistické informace o využívání služby Interscience (viz příl. č. 3) jsou přístupné každému členu konsorcia Wiley na zabezpečeném webovém serveru nakladatelství prostřednictvím unikátního přihlašovacího hesla, které bylo jednotlivým účastníkům konsorcia oznámeno ihned po spuštění této služby. Statistický server pracoval v roce 2004 bez výpadků. V tomto období stáhli členové konsorcia celkem 138 878 plných textů článků a 107 384 abstraktů.

Kluwer Academic Publishers

Také smlouva o přístupu do Kluwer Online byla podepsána v mezidobí ukončeného prvního kola soutěže a před vyhlášením kola druhého. Licenční smlouva je svými zásadami i počtem účastníků podobná smlouvě s nakladatelstvím Wiley.

Základní podmínky smlouvy:

Počet přístupných titulů	704, celá kolekce
Hloubka retrospektivy	Od ročníku 1997
Cenový strop (price cap)	6 %
Počet členů v roce 2005	38
Flukтуаční pásmo	0%, povinnost udržení objemu předplatného jednotlivými členy konsorcia
MVS	Povolena elektronicky prostřednictvím zabezpečeného serveru
Vzdálený přístup – remote access	Povolen
Poskytnuté archivy	Po ukončení licence garantován přístup do celé kolekce titulů publikovaných během trvání platnosti smlouvy, tj. 2004 – 2008
Statistický server	Statistiky ve formátu COUNTER

Statistické informace o využívání služby Kluwer Online (viz příl. č. 4) jsou přístupné každému členu konsorcia Kluwer na zabezpečeném webovém serveru nakladatelství prostřednictvím unikátního přihlašovacího hesla, které bylo jednotlivým účastníkům konsorcia oznámeno ihned po spuštění této služby. Statistický server pracoval v roce 2004 bez výpadků. V tomto období stáhli členové konsorcia celkem 81 045 plných textů článků a 13 297 abstraktů. Při hodnocení statistik je nutné vzít v úvahu, že se jedná o nově vznikající, ještě „nezavedené“ konsorcium.

Uchazeč: Státní technická knihovna
 Název projektu : Primární elektronické informační zdroje z oblasti technických a aplikovaných přírodních věd pro vědu a výzkum
 Řešitel: Mgr. Štěpánka Žižková

Elsevier Science

Jednání o smlouvě na přístup k elektronickým titulům nakladatelství Elsevier byla tradičně náročná a zdoluhavá. Smlouva na období 2004 – 2008 byla po administrativních prodlevách ze strany nakladatelství Elsevier Science podepsána až v září 2004. V období od ledna do září 2004 byla služba ScienceDirect poskytována podle podmínek předcházející smlouvy (2000 – 2003), přičemž nakladatelství akceptovalo rozšíření počtu účastníků konsorcia, takže i pro nové členy byly elektronické tituly zpřístupněny podle podmínek staré smlouvy (tzn. křížový přístup do všech titulů odebíraných členy konsorcia). Nově nabídnutý a ze strany STK (za příspěví AKVŠ) hojně oponovaný model přístupu do ScienceDirect je však natolik sofistikovaný, že působí obtíže i samotnému Elsevier Science. Nakladatelství účastníkům konsorcia nabídlo systém přístupu do vlastních předplácených titulů (každá instituce **jen** do vlastních předplácených titulů) a současně do jedné z 5 kolekcí Unique Title List (UTL, původně navrhována jen jedna UTL kolekce s tituly delegovanými Elsevier Science). UTL obsahují tituly předplácené i nepředplácené, které jsou pro vybranou tématickou skupinu institucí důležité. Tituly uvnitř jednotlivých UTL a tedy i jejich členové jsou seskupeni podle velmi hrubého tématického principu. Samotné delegování titulů do UTL kolekcí sice proběhlo pod vedením pracovní skupiny pro elektronické zdroje AKVŠ, přesto členové konsorcia během podzimu 2004 zjistili, že některé obory zůstaly, ať již z důvodu vlastní liknavosti při tvorbě kolekcí či „slabého“ hlasu při dojednávání, nepokryty. Z tohoto důvodu bude nutné v první polovině roku 2005 obsah UTL kolekcí zásadně přehodnotit.

Jako další velký problém pro korektní nastavení jednotlivých přístupů ze strany ScienceDirect se ukázala různá práva přístupů do archívů. Účastníci bývalého konsorcia Academic Press mají právo na archívy konsorciálních titulů od ročníku 1993, ostatní od ročníku 1994. Nastavování jednotlivých kont tak ScienceDirect trvalo celý podzim 2004. Za tohoto stavu Elsevier poskytl pro všechny účastníky konsorcia na období listopad – prosinec 2004 kompenzaci v podobě otevření přístupu do titulů tzv. Freedom collection (tj. 90 % veškerých elektronických titulů nakladatelství) vydaných v období 1993 – 2003.

Základní podmínky smlouvy:

Počet přístupných titulů	Předplatné jednotlivého účastníka + UTL kolekce podle příslušnosti účastníka
Hloubka retrospektivy	Od ročníku 1994
Cenový strop (price cap)	5 %
Počet členů v roce 2005	73
Fluktuační pásmo	0%, povinnost udržení objemu předplatného jednotlivými členy konsorcia
MVS	Povolena elektronicky prostřednictvím zabezpečeného serveru
Vzdálený přístup – remote access	Povolen
Poskytnuté archívy	Po ukončení licence garantován přístup do vlastních předplácených titulů od ročníku 1995
Statistický server	Statistiky ve formátu COUNTER

Statistické informace o využívání služby ScienceDirect (viz příl. č. 5) jsou přístupné každému členu konsorcia Elsevier na zabezpečeném webovém serveru nakladatelství prostřednictvím unikátního přihlašovacího hesla, které bylo jednotlivým účastníkům konsorcia oznámeno ihned po spuštění této služby. Statistický server pracoval v roce 2004 bez výpadků, poskytované údaje mají mírný skluz, k 31.12.2004 byla zpřístupněna data k 31.10.2004. V tomto období stáhli členové konsorcia celkem 727 810 plných textů článků.

Popularizace licencovaných zdrojů probíhala průběžně po celý rok 2004. Základem průběžné informovanosti členů konsorcií byly informační e-maily, které pravidelně rozesílal administrátor

Uchazeč: Státní technická knihovna
Název projektu : Primární elektronické informační zdroje z oblasti technických a aplikovaných přírodních věd pro vědu a výzkum
Řešitel: Mgr. Štěpánka Žižková

konsercií (Suweco), a upozorňovaly na novinky ve zpřístupněných zdrojích včetně zpřesnění finanční spoluúčasti jednotlivých členů tak, jak pokračovala jednání o licencích s nakladatelstvími. Tyto e-maily byly rozesílány na adresy kontaktních osob určených účastníky jednotlivých konsercií.

Také byla doplňována stránka www.portalstm.cz/Koord², na které se objevily především zpřesňující informace o výpočtech konserciálních poplatků, nárocích na slevy tištěných časopisů a je zde také zpřístupněn kompletní text návrhu projektu 1N04124.

Aktivně byla konsercia propagována již na březnovém na semináři AKVŠ „Zhodnocení situace v dostupnosti EIZ na základě výsledků programu 1N“ („Elektronické zdroje – „konsercia“ STK“ Ing. Martin Svoboda, 5. 3 2004) a na Celostátní poradě vysokoškolských knihoven v Českých Budějovicích („Dostupnost primárních dokumentů: smlouvy, licence, vydavatelé“, Mgr. Štěpánka Žižková, 3. 11. 2004).

V roce 2004 nedošlo k žádným změnám v řešení projektu oproti cílům uvedeným v návrhu projektu a cíle na rok 2004 byly splněny.

Seznam příloh:

1. Mandátní smlouva a dodatek č. 1 k Mandátní smlouvě s firmou Suweco
2. Celkové statistiky 2004 „konsercia“ Springer
3. Celkové statistiky 2004 „konsercia“ Wiley
4. Celkové statistiky 2004 „konsercia“ Kluwer
5. Celkové statistiky 2004 „konsercia“ Elsevier
6. Cestovní zprávy

² Tato stránka vznikla v období příprav projektu pro první kolo programu 1N jako stránka informační a koordinační. Byly zde vystaveny charakteristiky licenčních smluv, zjišťován zájem o účast v konserciích a shromážděny informace o předplatném tištěných titulů budoucích účastníků konsercií jako základ pro vyjednávání konečných cen licencí.

Uchazeč: Státní technická knihovna
 Název projektu : Primární elektronické informační zdroje z oblasti technických a aplikovaných přírodních věd pro vědu a výzkum
 Řešitel: Mgr. Štěpánka Žižková

F3 D

**Kalkulace
 uznaných nákladů projektu za rok 2004, včetně podrobného zdůvodnění jednotlivých položek.**

Výše uznaných nákladů uvedených ve čl. 4 Smlouvy o poskytnutí podpory na projekt výzkumu a vývoje 1N04124... byla ze strany poskytovatele oproti návrhu projektu v období 2. pol. 2004 – 2008 adekvátně snížena o 3% DPH (v souvislosti s platností zákona č. 235/2004 Sb.) v licenčních poplatcích a pro roky 2005 – 2008 ještě o 50 % (tj. o 100 tis. Kč) v položce dotace – cestovné. Ačkoliv byla dotace na řešení projektu čerpána beze změny oproti Smlouvě o poskytnutí podpory na projekt výzkumu a vývoje 1N04124...(dále jen Smlouva), v tabulkové části této zprávy (1N04 formular.xls, list F_AB) je v řádcích OS5 a CUN, sloupci „z toho ze SRU“ a F05 uvedena hodnota o 1 tis. Kč vyšší oproti skutečně poskytnutým prostředkům. Tato disproporce je způsobena automatickým zaokrouhlováním částek v řádech tisíců vždy směrem nahoru v přednastaveném a uzamčeném formuláři. Skutečné rozložení přidělené dotace podávají následující tabulky a komentáře. Veškeré originály faktur a ostatních finančních podkladů jsou uloženy v archivu ekonomického odboru STK.

Rozložení dotací, vkladů a jejich skutečného čerpání v období řešení projektu (tj. srpen - prosinec 2004) podává následující tabulka:

	Rozdělení uznaných nákladů dle Smlouvy v tis. Kč			Skutečné čerpání (v Kč)		
	dotace	vklad	celkem	dotace	vklad	celkem
1. Licenční poplatky, včetně 19% DPH	4 154	0	4 154	4 154 001,87	0	4 154 001,87
2. Mzdové prostředky	15	89	104	15 000,-	88 971,-	103 971,-
3. Záonné odvody a příděl do FKSP	6	32	38	5 550,-	32 933,-	38 483,-
4. Cestovné	200	0	200	200 000,-	0	200 000,-
celkem	4 375	121	4 496	4 374 551,87	121 904,-	4 496 455,87

Komentář k jednotlivým položkám tabulky:

1. Licenční poplatky

Částka 4 154 tis. Kč byla v souladu s návrhem projektu vynaložena na úhradu licenčních poplatků za službu ScienceDirect konsorcia Elsevier (tzv. UTL-fee, tj. poplatek za přístup do pěti skupinově delegovaných kolekcí časopisů) na 2. pololetí roku 2004 (platby za 1. pololetí 2004 ve stejné hodnotě byly uhrazeny z disponibilních prostředků STK mimo řešení tohoto projektu). Částka dotace zahrnuje i 19% DPH, která činí 789 260,- Kč.

Platba proběhla dle smlouvy s nakladatelstvím Elsevier Science prostřednictvím administrátora konsorcia - firmy Suweco.

Uchazeč: Státní technická knihovna
 Název projektu : Primární elektronické informační zdroje z oblasti technických a aplikovaných přírodních věd pro vědu a výzkum
 Řešitel: Mgr. Štěpánka Žižková

2. Mzdové prostředky

Z dotace programu byly nárokovány prostředky na odměnu řešiteli, které byly vzhledem ke splnění cílů řešení projektu na rok 2004 v prosinci vyplaceny. V tomto roce řešení projektů programu 1N se dle pokynů poskytovatele dotace nekonají průběžná oponentní řízení (poskytovatel si vyhradil právo výjimky).

Vkladem STK v této položce byly prostředky na přepočtený stav pracovníků STK 0,47 úvazku. Na projektu v období od srpna do prosince pracovalo pět pracovníků uvedených v návrhu projektu.

3. Záonné odvody a přiděl do FKSP

Povinné zákonné odvody činní 35 % a odvod do FKSP 2 % z objemu hodnoty mzdových prostředků.

4. Cestovné

Cestovné bylo v návrhu projektu plánováno na úhradu nezbytných nákladů na cesty spojené především s účastí na konferencích a jiných akcích, na kterých je možno získat či sdílet informace a poznatky o organizaci a činnosti konsorcií, způsobech využívání elektronických informačních zdrojů a nových trendech v této oblasti. V období od srpna do prosince 2004 řešitelský tým navštívil v rámci čerpání dotace následující akce:

Název akce	Místo	Předmět jednání	Náklady v Kč
CASLIN 2004 Správa paměti: Šedé zóny	Slovensko	Hlavní témata semináře: <ul style="list-style-type: none"> • Univerzity, elektronické publikování a šedá literatura • Meziinstitucionální spolupráce mezi archívy, knihovnami a muzei 	8 406,20
29. zasedání ředitelů národních středisek ISSN	Litva	Zasedání se mimo jiné zabývalo i způsobem a možnostmi přidělování mezinárodních standardních čísel elektronickým pokračujícím zdrojům.	20 185,48
Knižní veletrh ve Frankfurtu nad Mohanem	Německo	Získání přehledu o novinkách v oblasti elektronických periodik, jednání se zástupci nakladatelství Elsevier Science, Wiley a Springer.	63 983,40
CPVŠK	ČR/České Budějovice	Celostátní porada vysokoškolských knihoven, jedním z hlavních bodů jednání byla efektivita využívání elektronických informačních zdrojů. Řešitelský tým se zúčastnil aktivně – v rámci jednání byly předneseny dva příspěvky, které informovaly účastníky o podmínkách účasti ve sjednaných konsorciích. Příspěvky a informace o jednání na www.akvs.cz	3 985,-

Uchazeč: Státní technická knihovna
 Název projektu : Primární elektronické informační zdroje z oblasti technických a aplikovaných přírodních věd pro vědu a výzkum
 Řešitel: Mgr. Štěpánka Žižková

On-Line Information 2004	Velká Británie	Návštěva veletrhu a konference, jejímž hlavním tématem byly nové trendy v odvětví informačních zdrojů a poskytování digitálních informací, včetně ukázek nových forem přístupů k těmto zdrojům.	81 499,22
Podzimní zasedání Zwolle Group	Španělsko	Zwolle Group se zabývá autorskoprávní stránkou vytváření, publikování a využívání zejména elektronických dokumentů a hledá cesty k vyváženému respektování zájmů všech účastníků procesu. Více viz www.surf.nl/copyright	21 940,70
Celkem v Kč			200 000,-

Cestovní zprávy s podrobnějšími informacemi ze zahraničních cest jsou přílohou č.6 této zprávy.

Ing. Martin Svoboda

.....
jméno a příjmení statutárního zástupce uchazeče

.....
podpis

razítko

Mgr. Štěpánka Žižková

.....
jméno a příjmení řešitele

.....
podpis

Uchazeč: Státní technická knihovna
Název projektu : Primární elektronické informační zdroje z oblasti technických a aplikovaných
přírodních věd pro vědu a výzkum
Řešitel: Mgr. Štěpánka Žižková